

Izredno lepa čednost.

4. Naši dobrotniki na zemlji.

Tudi na zemlji ima Bog svoje namestnike, po katerih nam deli svoje darove. Tudi tem svojim dobrotnikom moramo biti hvaležni. Oglejmo si jih nekoliko.

1. Kdo je naš največji dobrotnik na zemlji? Vem, da mi boste soglasno odgovorili na to vprašanje: Oče in mati! O da, prav pravite. Dve osebi sta na svetu, ki sta in morata biti najljubši in najdražji vsakemu človeku, namreč oče in mati, ali kakor sami tako ljubko pravite: ata in mama! Če pomislimo, koliko ljubezni imajo starši do svojih otrok, koliko dobrot jim izkazujejo dolgo vrsto let, se nam mora pač gnusiti tak otrok, ki ni hvaležen očetu in materi.

Avguštin Gruber, ki je bil v začetku preteklega stoletja ljubljanski škof in potlej solnograški nadškof, je nekoč v šoli opominjal otroke, kako naj bodo hvaležni svojim staršem, in da bi to lepo čednost bolj vzbudil v mladih srcih, pokliče deklico in ji veli, da naj preračuna, koliko že stane svoje stariše, koliko so že izdali zanjo. Račun je bil še po starem denarju in bi ga morda ne razumel prav, mladi čitatelj; tudi se je mnogo podražilo od takrat do zdaj. Zato te pozovem, da preračunaj ti sam po sedanji denarni veljavi. Po čem so žemlje, to veš; vprašaj še, koliko bi utegnila stati kava in mleko za vsakdanji zajutrek. Radi ti bodo tudi povedali, koliko morajo povprečno dati za kosilo in večerjo. Tvoja dobra mati ti dajejo še predjužnik in južnico ter včasih še kakšen drug poboljšek; tega ne smeš izpustiti iz računa. Tako dobiš ceno svoje vsakdanje hrane, ki jo izračunaj še za mesec, za leto, in za vsa leta, odkar znaš jesti. Koliko stanejo knjige in druge šolske potrebe, ti je znano; vprašaj še, koliko dajo za obleko in druge potrebščine. Vse si točno zapiši in natanko preračunaj, pa boš videl, da bo tolika svota, da se je boš kar ustrašil.

Kolike so pa še druge dobrote, ki se ne dajo zapisati s številkami! Koliko so imeli tvoja ljuba mati skrbi in truda s teboj, predno si začel govoriti in hoditi. In potlej, ko se je začelo učenje, so se skrbi le izpremenile, zmanjšale pa ne, rajše so se še povekšale po pregovoru, ki pravi: „Majhni otroci — majhna skrb, veliki otroci — velika skrb!“ Zato pa tudi po pravici milujemo slehernega otroka, ki zgodaj zgubi starše, in pomilovaje ga imenujemo siroto. Zato vas pa vaši učitelji tolikrat in tako nujno opominjamo: Otroci, bodite hvaležni svojim staršem! In tukaj s posebnim poudarkom ponovim ta opomin: Bodite hvaležni svojim ljubim staršem!

Pa kako jim morete pokazati svojo hvaležnost? Najprej in najbolj s pridnostjo in lepim vedenjem. Najboljše jim bo poplačan ves veliki trud, ako vidijo, da se niso trudili zastonj. Povračujte jim pa tudi njih veliko ljubezen s pristrčno detinsko ljubeznijo. Pa te ljubezni ne skrivajte samo v srcu, marveč pokažite jim o raznih prilikah, kako zelo jih imate radi. Zlasti pa se jim gostokrat zahvaljujte tudi z besedo, za posamezne dobrote posebej, zlasti če ste prejeli kako večjo dobroto, potlej pa tudi večkrat vkupno za vse dobrote, n. pr. ob novem letu, ob godu in drugih enakih priložnostih.

2. Enako so vaši dobrotniki vsi namestniki staršev, t. j. vsi oni ljudje, ki popolnoma ali vsaj deloma nadomestujejo starše: redniki, gospodarji, učitelji, mojstri, strici, tete, botri itd. V enem oziru so taki še vaši večji dobrotniki, ker starši imajo že nekako po naravi ljubezen do svojih otrok, in jim je kolikor-toliko olajšana skrb zanje; ravnokar naštetí dobrotniki pa skrbijo za tuje otroke, torej jim je trud še težavnejši in zasluži še tem večjo hvaležnost. Bodite jim torej hvaležni na isti način, kakor sem vam poprej priporočil glede na starše.

Med temi dobrotniki moram pa še posebej omeniti duhovnike, ki niso samo učitelji, marveč tudi posredovalci dušnih milosti, ki jih Bog deli v zadoblenje večnega zveličanja. Delijo torej dobrote, katerih nam ne more dati noben drug dobrotnik, saj še

angeli ne, celó Marija ne. Mati božja sicer lahko prosi za grešnika, da se skesano spové, odveze mu pa ne more dati; to oblast je ljubi Jezus dal le samo apostolom in njih naslednikom, škofom in mašnikom svete cerkve. Nikar torej ne pozabi moliti za svojega kateheta, za mašnika, ki te je krstil, ki je tvoj spovednik i. t. d. ter bodi vselej spoštljivo hvaležen duhovnikom sploh.

Cesar Teodozij Veliki je prosil papeža samega, da naj preskrbi njegovemu sinu Arkadiju dobrega učitelja. Papež mu je nasvetoval dijakona Arzenija. Cesar je zelo spoštljivo vzprejel novega učitelja ter ga prosil, naj po očetovsko skrbi za njegovega sina, da bi bil kdaj moder in pobožen vladar. Rekel mu je: „Hočem, da bodi odslej ti bolj njegov oče kakor jaz sam!“ Sinu pa je večkrat zabičal: „Spominjaj se, da si svojemu učitelju dolžan večjo hvaležnost, kakor meni. Od mene dobiš cesarstvo, od njega pa modrost in strah Gospodoz; zato je odslej on bolj tvoj oče, kakor jaz.“ In ko je nekoč videl, da učitelj cesarskemu princu izkazuje posebno čast, ga nevoljno zavrne, češ, učenec naj časti učitelja, ne pa učitelj učenca, in sinu zapové, da mora odložiti vse cesarske znake, kadar pojde k poduku, rekoč: „Nevreden je cesarstva, ako ne zna vsakemu dati, kar mu gre, in če se z učenostjo tudi obenem ne nauči hvaležnosti in pobožne udanosti.“

3. Slednjič nam je do bro tnik vsak človek, kateri nam stori kaj dobrega. Smem celó trditi, da vam ne bo lahko dobiti takega človeka, ki bi vam ne storil kar nič dobrega, ako ste kaj časa občevali ž njim. Saj še sovražniki nam koristijo s tem, da nas večkrat opozarjajo na naše napake, ki bi jih morda sami prezrli, in da nam dajejo priliko k zatajevanju. Gotovo bi krščanska ljubezen ne mogla biti nikoli v resnici velika in junaška, ko bi živeli med samimi prijatelji.

Pa smo v obče jako čudni ljudje. Če nam je prizadejal kdo kaj hudega, si to tako zapomnimo, da kar ne moremo pozabiti; če nam je pa storil kaj dobrega, se navadno še ne zmenimo kaj za to, kakor da bi moralo tako biti. Torej dobro in blago srce

razodeva oni, kateri je hvaležen tudi tujim ljudem za kakršnokoli dobroto.

Na Španskem v velikem mestu Toledi se je šolal jako ubožen, a dober, nedolžen, izvrsten dijak. Nekega dne, ko je ravno hudo deževalo, gre mimo čevljarske delavnice. Nekaj časa stoji zamišljen pred pragom, potlej pa se osrči, potrka in vstopi. Po kratkem pozdravu vpraša: „Gospod mojster, kaj si mislite o teh-le mojih čevljih?“

„No, posebno prijetno pač ni v njih potovati v takem deževju.“

„Veste kaj, mojster? Naredite mi nove.“

„Že prav, zakaj pa ne.“

„Sami vidite, da jih zelo potrebujem, torej mi jih naredite, kar najprej morete.“

„V treh dneh so gotovi.“

Čez tri dni zopet potrka dijak na čevljarjeva vrata. „Glejte, tu vas že čakajo vaši čevlji“, ga pozdravi mojster.

„Tako jih pomerim . . . Ravno prav so mi, vrlo dobro delo! Plačal pa vam jih bom, kadar bom nadškof v Toledi.“

Čevljar je bil dober mož in se je pošalil: „Precèj dolg obrok! Pa moramo tudi kaj dobrega storiti, ne da bi pričakovali plačila. Kar vzemite čevlje, ki so vam tako všeč; podarim vam jih.“

Prešlo je več let. Čevljar se je postaral, delo mu ni šlo kaj od rok; polagoma se je revščina priselila v njegovo preprosto stanovanje . . . Nekega dne pa je stari čevljar nenadno poklican v škofijsko palačo. Prestraši se blagi starček. Kaj mora neki biti? Najljubše bi mu bilo, ko bi ne bilo treba iti. Toda korar, ki je prišel v nadškofovem imenu ponj, mu je tako prijazno prigovarjal, da se končno odloči in gre.

Kardinal-nadškof zelo prijazno in ljubeznivo vzprejme starega poštenjaka in prične: „Že dolgo je od takrat, ko ste nekemu dijaku naredili nove čevlje. Dijak je bil reven in vam je obljubil, da bo plačal čevlje, ko bode nadškof v Toledi. Oni ubogi dijak sem bil jaz in, ker sem zdaj nadškof v Toledi, bi vam rad plačal čevlje. V svoji krščanski ljubezni ste

mi jih sicer podarili, pa vendar boste dovolili, da vam zdaj povrnem. Nate, tu imate denar za čevlje.“ Poda mu z zlatom napolnjeno mošnjico v vrednosti 3000 kron. Tudi za vzgojo čevljarjevih otrok je poskrbel preblagi nadškof — kardinal Siliano.

Čujte še lepo dogodbo o dobrih sosedih. Deklica vaškega mlinarja je padla nekoč v potok in je skoro utonila. Toda kovač, ki je stanoval na drugi strani potoka, je to opazil. Hitro skoči v vodo, reši deklico in jo nese mlinarju.

Čez leto dni je pri kovaču začelo goreti ponoči. Hiša je bila že skoro vsa v plamenu. Komaj je ušel kovač s svojo družino divjim plamenom. Le mlajšo hčerko je upehan pustil v sobi.

Otrok začne v hiši jokati, toda nihče si ni upal ponjo. V tem hipu pride mlinar, skoči v plamen in prinese srečno otroka na prosto. Hitro da dete presrečnemu očetu v naročje in reče: „Hvala Bogu, da sem dobil priložnost, da ti dobro povrnem z dobrim!“

Zopet danes vam budilno kličem: le zelo radodarni bodite z zahvalo! Pogostoma naj prihajajo iz vaših ust besede: „Zahvalim! lepa hvala! Bog plačaj! Bog vam povrni stoterno!“ Po možnosti pa pokažite tudi v dejanju svojo srčno hvaležnost.

Zgodnji cvetici.

*Pozdravljena bodi mi zgodnja cvetica,
Ki prva pogledala si iz zemlje!
Veselja žarijo se mlada mi lica,
V nedolžnem veselju mi plava srce.*

*Le tukaj ostani in cvêti veselo,
Saj dekle nedolžno dobilo te bo,
Pa v nédrije svoje te bode pripelo
In v venček Mariji povilo te bo . . .*

